

Katechetický **VĚSTNÍK**

č. 4   Školní rok 2001/2002 – prosinec

Moji drazí,

přemýšlím, jaká slova Vám říci na začátku adventu. Vzpomněl jsem si, že přesně před rokem – také v adventu – hovořil v Římě ke katechetům a učitelům náboženství Svatý otec Jan Pavel II. Dovolte mi, abych část z jeho homilie nyní připomenul:

„Svatý Jan Křtitel se na nás v adventu obrací: „Připravte cestu Pánu, vyrovnejte mu stezky“ (Lk 3,4). Která osoba než právě Jan Křtitel by byla vhodnějším vzorem pro katechety a učitele náboženství?

Tak jako Jan Křtitel, i katecheta je povolán, aby v Ježíši ukázal očekávaného Mesiáše – Krista. Jeho úkolem je zvát druhé, aby upřeli pohled na Ježíše a následovali ho, protože pouze on je Mistr, Pán a Spasitel. Tak jako Předchůdce, ani katecheta nesmí vyzdvihovat sám sebe, ale jen Krista. Všechno orientuje na Něho: na jeho příchod, na jeho přítomnost, na jeho tajemství.

Katecheta má být hlasem, který odkazuje na Slovo, má být přítelem, který doprovází Ženicha. Ve všem je jako Jan, protože také katecheta je v jistém smyslu nezbytný. Zkušenost víry totiž vždycky potřebuje prostředníka, který je zároveň svědkem.“ Tolik Svatý otec.

O Vašem odhodlání „být svědky“ jsem se mj. přesvědčil při nedávném celostátním setkání katechetů v Hradci Králové.

K vytrvalosti na této cestě Vám žehnám a přeji milostiplný advent i vánoce.

Váš + Jaroslav Škarvada

VZDĚLÁVÁME SE

Věřím v Ducha Svatého

Není možné v krátkosti postihnout celou šíři zjevení Ducha Svatého. Proto se soustředíme jen na pochopení vztahu Ducha Svatého k církvi.

Ve víře v Ducha Svatého se v církvi v poslední době nakupilo několik „nemocí“. Předně se mnozí křesťané domnívají, že působení Ducha Svatého musí být něco viditelně mimořádného. Křesťanům, kteří vzývají Ducha Svatého, se říká „charismatici“, jejich zbožnost je považována za „přehnanou“, příliš teatrální a citovou. Biskupové a kněží bývají často obviňováni za „brzdu“ v působení Ducha Svatého, když se tváří podezíravě ke všemu novému, odvážnému, svobodnému, jednoduše „k dílu Ducha“.

Obsah čísla 4/2001-02

Téma:

Věřím v Ducha Svatého Vzděláváme se:

Věřím ... (J. Kaňa)

- Inspirace pro katechezi:
  - Metody k hl. tématu
  - Metody k lit. roku
- Test znalostí:
Věřím v Ducha Svatého
- Příběhy o cestě k Bohu
Edita Steinová
- Pedagogické okénko:
Vyprávění

Přílohy:

- Kartičky pro chytré hlavičky:
SZ: Eliáš, Elizeus
NZ: Jairo, Bartimaios
- Luštěnky a prac. listy:
  - Duch svatý je dar
  - Bůh plní své sliby
  - Mikuláš z Myry
  - Adventní cesta
- Pro mše s dětmi:
2. neděle adventní (A)
až Svátek Křtu Páně

Kdo je to tedy Duch Svatý? Uvedu zde jedno zajímavé pojmenování: „Dělník Nejsvětější Trojice“, a to v souvislosti s označením církve jako „chrámu“ Ducha Svatého. Duch Svatý „skládá“ nejrůznější kameny do jednoho jediného díla spásy, a proto je jeho působení úzce spjato s církví jako tělem Kristovým. Svatý Irenej o něm prohlásil: „Kde je Duch Boží, tam je církev, a kde je církev, tam je Duch Boží a všechna milost.“

Duch Svatý se nezjevil v lidské podobě jako Ježíš Kristus, ale zjevuje se nenápadně, jeho působení je třeba objevovat. Stručně se dá říct, že jej najdeme všude tam, kde se staví Boží království a kde se při tom setkává a snoubí Boží s lidským. Spojit totiž Tvůrce s tvorem, Boha s člověkem není lidsky možné. Je to vždy dílo Ducha Svatého.

Kde všude jeho dílo potkáváme? V prvé řadě v celém stvoření: Duch Svatý působí, že na slovo Boha Otce vznikl svět a člověk. Bez Ducha Svatého nemůže člověk ani pomyslet na Boha, natož jej poznat. Už jen pouhá myšlenka na Boha vychází z jiskry Ducha Svatého.

Vrcholným dílem Ducha Svatého je však účast na vtělení Božího Slova, Ježíše Krista. „Zastínění“ Marie od Ducha Svatého není obyčejná věc, je to událost stvořitelská, kdy se skutečně rodí Bohočlověk. Jen v Duchu Svatém se může Boží pravda „vtělit“ do lidských slov a lidé jsou schopni vnímat lidské slovo Ježíšovo jako slovo Boží. Proto také naše liturgická odpověď „Bohu díky“ na výzvu „Slyšeli jsme slovo Boží“ je výrazem víry a působení Ducha Svatého. Duch Svatý působí jako Stvořitel při každém slavení svátostí. Díky jemu se chleba a víno stávají na slovo kněze Tělem a Krví Kristovou, omytím vody se člověk stává dítětem Božím, slovy rozhřešení se dostává kajícímu obnovené křestní čistoty, atd.

Pokud se týká mimořádných darů Ducha, o kterých píše zejména apoštol Pavel, tady si uvědomme jedno: pojem „charizma“ znamená řecky „dar“. To znamená, že každé působení Ducha je „charizma“, viditelné i to skryté a nenápadné v každém z nás. Duch Svatý vybavuje křesťany svými dary k tomu, aby mohli

svědčit o Ježíši, o Božím království, aby byli užiteční ve službě bližním. Nikdy je nedává proto, aby se jimi lidé mohli chlubit a nebo druhými pohrdat. Proto také jsou lidé obdaření charizmaty povinni budovat církev v jednotě se svými pastýři v jeden jediný chrám (*viz celou 12. kapitolu 1 Kor*) a představení církve jsou povinni tyto dary nezhášet, rozlišovat je a podporovat jejich růst pro dobro celé církve.

Pro nás katechety je důležité si uvědomit následující: Už to, že jsme zaslechli v duši volání ke službě, je výzvou Ducha Svatého, a to, že jsme je pochopili a na ně odpověděli, je výsledkem naší ochoty v Duchu Svatém. To, že jsme schopni sami přijmout a vyslovit Boží slovo s vírou, je dílem Ducha Svatého, to, jestli je druzí přijmou jako slovo Boží, závisí na jejich otevřenosti působení Ducha Svatého. Bez Ducha by byla modlitba recitací, v Něk je setkáním s Bohem. Bez Něj jsou svátosti obřady, s Ním a v Něk jsou místem obdaření milostí a sjednocení s Bohem. Bez Něj je Písmo kulturním dědictvím, a v Něk je Božím slovem. Bez Ducha je katecheze pouhou pedagogickou činností, v Duchu je šířením Božího království. Katecheta bez Ducha je kvalifikovaným

pracovníkem, v Duchu Svatém je služebníkem pro Boží království, bez Ducha Svatého vidí kolem sebe obyčejné děti, ale v Duchu Svatém v nich vnímá děti Boží. Bez Ducha Svatého spoléhá výhradně na účinnost katechetických metod, v Duchu Svatém spoléhá také na to, že i ty nejlepší katechetické metody budou účinné „jak Bůh dá“.

Věřit v Ducha Svatého však nejsme schopni bez Ducha Svatého. On nás oživuje, otevírá Ježíši, a přesto působí jen do té míry, do jaké se mu člověk otevře, proto musíme volat *Veni Sancte Spiritus*, přijď, Duchu Svatý, do mého srdce i do srdcí těch, ke kterým mě Ježíš posílá.

Připravuje P. Jiří Kaňa

INSPIRACE PRO KATECHEZI

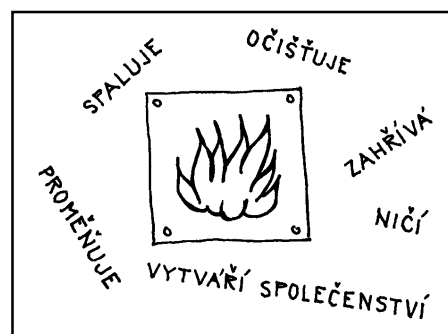
K tématu: Věřím v Ducha Svatého

Pomůcky: fotografie ohně, červený papír nebo už vystřižené plamínky, dřevěná polínka.

Uvedení do tématu: Na tabuli připevníme fotografii ohně. Necháme děti přemýšlet, co oheň způsobuje, a návrhy zapisujeme kolem obrázku na tabuli (zahřívá, vytváří společenství, spaluje, očišťuje, ničí, proměňuje...).

Téma:

A. Připomeneme si, koho je oheň symbolem. Krátce shrneme, při kterých událostech se Bůh ukázal v podobě ohně, zvláště zdůrazníme ohnivé jazyky při letnicích. Postupně se pak s dětmi zabýváme slovy, která jsme zapsali na tabuli. To, co působí oheň – působí to i Duch Svatý? A jak? (Co zahřívá? Co spaluje? Co ničí?)

B. Nyní se budeme zabývat letničními událostmi. Přečteme si ze Skutků apoštolských o události seslání Ducha Svatého (Sk 2,1-13). Jaká změna se stala mezi apoštoly a těmi, kdo mluvili jinou řečí? Na tabuli zakroužkujeme nápis „vytváří společenství“.

Lidé apoštolům najednou rozuměli. Necháme děti odpovídat na tyto otázky: Co to znamená, že si lidé rozumějí? Jde jen o cizí jazyky? Jak můžeme k porozumění mezi lidmi přispět my?

Pak si přečteme o Petrově řeči k zástupům (Sk 2,14-15,22-24,37-38). Připomeneme si, jak bázlivi byli apoštolové po Ježíšově smrti. Báli se židů, a nyní před ně předstupují a ukazují jim jejich vinu na ukřižování Ježíše, mluví o Ježíšově vzkříšení. Co se stalo s apoštoly? Zakroužkujeme na tabuli slovo „proměňuje“. Co to znamená být svědkem? Jak my můžeme svědčit o Ježíši? Ve kterých situacích už jsme museli projevit odvahu? Měli jsme někdy strach udělat něco dobrého? Vzepřít se něčemu špatnému?

Nakonec se zabýváme uzdravením chromého (Sk 3,1-9). Zakroužkujeme nápis „ničí to, co je špatné, (uzdravuje)“. Co může být v člověku nemocné? Jde jen o tělo? Můžeme i my dostat moc uzdravovat? Jak můžeme uzdravit člověka, který je smutný, zoufalý, bez chuti do života?

C. Shrňme to, co jsme společně vyčetli z Písma: Duch Svatý naplňuje člověka různými dary, které jsou pak k dobrému i jiným lidem.

Dynamika: Rozdáme dětem červený papír, na který si namalují plamen a vystřihnou jej (případně z časových důvodů rozdáme vystřižené plamínky). Na plamínek každý napíše modlitbu – prosbu k Duchu Svatému: „Přijď, Duchu Svatý! Přijď mne obdařit ... , abych ...“. Vedeme děti k tomu, aby přemýšlely o tom, který dar by ve svém životě nejvíce potřebovaly, kterým by mohly nejvíce prospět lidem kolem sebe.

Závěr: Na podlahu položíme několik polínek jako vatru. Sedneme si s dětmi kolem „ohně“ a postupně čteme z vyrobených plamínek (viz dynamika) prosby k Duchu Svatému. Kdo přečte svou prosbu, zasune plamínek mezi polínka, takže nakonec sedíme kolem „hořícího“ ohně. Společně si pak ještě zazpíváme některou píseň k Duchu Svatému (např. *Přijď, Duchu Svatý, k nám; Přijď, Duchu Boží; Přijď již, přijď, Duchu Stvořiteli*).

Připravila H. Baránková, Metylovice

Inspirace k liturgickému a ročnímu období

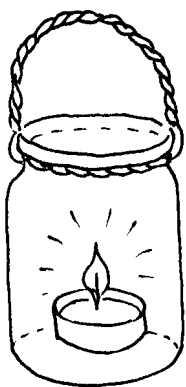
☑ **Advent.** Hledáte inspiraci pro letošní advent? Snad vám pomohou následující nápady, o které se s námi rozdělili někteří katecheté (katechetky):

★ V naší farnosti jsme na každé mši pro děti v době adventní stavěli vánoční zasněžené městečko. Měli jsme velkou nástěnku potaženou tmavě modrým flanelem, z bílých mašliček byly udělány zasněžené kopce, na oblohu jsme umístili měsíc a hvězdy. Do hry se zapojilo asi devět tříd. Každá třída

po čtyři adventní týdny přinášela do kostela svůj domeček, a to v barvě, která byla jejich ročníku přidělena. Domečky nebyly prázdné, měly otevřené dveře, a děti do nich v náboženství vkládaly nejdříve svá předsevzetí, další týden to, co se jim pěkného podařilo, pak poděkování a prosby, a poslední týden psaly, jaký dárek by nachystaly pro Pána Ježíše. Takže závěrem hry jsme měli v našem městečku asi 40 plných domečků a jeden krásný kostel, ke kterému vedla bílá cesta.

Zapojily se také předškolní děti, které v obětním průvodu postupně nosily ploty, které naše domečky spojovaly, dále stromečky, kameny na cestu jako symbol našich hříchů, a také zvířátka a ovečky. Sněhové vločky přilepovaly děti za účast na nedělní mši svaté. Jak bude naše městečko zasněženo, to záleželo na nich.

D. Sedláková, Šlapanice

★ V adventu jsme už několikrát dělali papírové lucerničky, které si děti přinášely na „dětskou“ mši svatou. Protože světlo nám v nich zhasínalo, papír se trhal atp., napadlo mne využít k témuž účelu malé skleničky Omnia. Shromážděvala jsem si je dlouho před adventem, manžel mi na každou z nich vyrobil drátěné ouško, za které bylo možno skleničku uchopit. Každé dítě si vyzdobilo svoji skleničku barvami na sklo podle vlastní fantazie. Dvnitř jsme dali malé čajové svíčky – a lucerny byly připraveny! Každé dítě si neslo rozžatou lucerničku už z domu na večerní mši svatou. Když děti vcházely ve společném průvodu do kostela a lidé zpívali „Ejhle, Hospodin přijde“, světla v kostele byla zhasnuta. Jakmile se dozpívalo a děti odložily své lucerničky před oltář, rozsvítila se světla v kostele. Babičky slzely, děti byly šťastné, a snad se nám všem trochu podařilo zažít to, že Ježíš je „světlo v temnotách“.

Ludmila Černá, farnost Troubsko

★ Jedna paní katechetka mi dala typ na adventní snažení – „strom lásky“. Během adventní doby děti dělají různé dobré skutky. Každý z nich si zaznamenává do předem připravené tabulky. V náboženství si paní katechetka potom každý týden prohlédne tabulky žáků a každý zaznamenaný skutek odmění jednou slaměnkou. Slaměnky si pak děti připichují do „stromu lásky“.

Tento strom si vyrobí každé dítě tak, že „zasadí“ (= upevní) do květináče nějakou pevnější větvíčku, která bude tvořit kmen stromu. Na ni napíchne kouli z polystyrénu (je to pomůcka k aranžování, dá se koupit v zahrádkářských potřebách). Během adventu napichuje na kouli slaměnky, příp. z papíru vystřižené lístečky nebo i jiné přírodniny – dle fantazie. O vánocích by měl strom lásky „rozkvést“. Protože tento strom velice hezky vypadá, mohou ho děti někomu darovat jako dárek k vánocům.

Podle Anny Ivanové zapsala E. Heikenwälderová, Brno-Bystrc

TEST ZNALOSTÍ: VĚŘÍM V DUCHA SVATÉHO

1. Událost seslání Ducha Svatého je popsána
  - a) v evangeliu sv. Jana
  - b) ve Skutcích apoštolů
  - c) v 3. knize Mojžíšově
2. Když byl seslán Duch Svatý apoštolům, slavili židé
  - a) Ježíšovo zmrtvýchvstání
  - b) Ježíšovo nanebevstoupení
  - c) dožínky – děkování za úrodu
3. Svátkům seslání Ducha Svatého říkáme
  - a) Hromnice
  - b) Velikonoce
  - c) Letnice
4. Duch Svatý byl učedníkům seslán
  - a) před Ježíšovou smrtí na kříži
  - b) padesát dní po Velikonocích
  - c) při Ježíšově nanebevstoupení
5. Který název bývá používán pro Ducha Svatého?
  - a) Posvětitel
  - b) Stvořitel
  - c) Vykupitel
6. Nad každým z Ježíšových učedníků
  - a) se ukázal jazyk jako z ohně
  - b) se ukázal kadidlový oblak
  - c) se ukázala bílá holubice
7. Kolik darů Ducha Svatého existuje?
  - a) dvanáct až patnáct
  - b) tři základní, devět vedlejších
  - c) uvádí se sedm základních, ale je jich mnoho
8. Seslání Ducha Svatého apoštolům se událo v městě
  - a) Jeruzalémě
  - b) Soluni
  - c) Korintu
9. Sv. Pavel uvádí „ovoce ducha“ (Gal 5,22). Mezi nimi však nejsou uvedeny:
  - a) láska, radost pokoj
  - b) trpělivost, laskavost, dobrota
  - c) šetrnost, hbitost, chytrost
10. Působí Duch Svatý i dnes?
  - a) bohužel, už ne
  - b) samozřejmě, působí stále
  - c) ano, ale jen zřídka

PŘÍBĚHY O CESTĚ K BOHU

❖ Edita Steinová

Narodila se r. 1891 v početné židovské rodině v polské Vratislavi. Studovala filozofii v Göttingenu a dosáhla doktorátu. Stala se asistentkou slavného filozofa Edmunda Husserla. Měla všechny předpoklady pro významnou vědeckou kariéru.

Jako filozofka toužila především po poznání pravdy. Když jí bylo asi 30 let, začala číst Nový zákon. O prázdninách se jí u přátel dostal do rukou životopis sv. Terezie z Avily. Četla ho jedním dechem celou noc. Když dočetla, řekla si: „Toto je pravda, kterou tak dlouho hledám.“ Pak si koupila misál a katechismus. Začala chodit na mši svatou, později přijala křest a přistoupila k prvnímu svatému přijímání. Když se to dozvěděla její rodina, byl z toho velký poprask. Především matka, ortodoxní židovka, z toho byla téměř zoufalá. Aby Edita utišila její smutek, chodila s ní do synagogy.

*„Účinnější než umrtvování,
které jsme si zvolili sami,
je kříž – vnitřní i vnější –
který na nás vkládá Bůh.“*

E. Steinová

Po své konverzi působila Edita jako docentka a učitelka. Přes pocity viny vůči své staré matce vstoupila v roce 1933 do kláštera karmelitek v Kolíně. Přijala řeholní jméno Benedikta od Kříže. V roce 1938 složila věčné sliby a rok nato odešla do Holandska, aby nevystavovala kolínský klášter nebezpečí, protože německé gestapo pronásledovalo všechny občany židovského původu. Do Holandska za ní přišla i její rodná sestra Růžena, která rovněž konvertovala ke katolické víře.

a vstoupila na karmel. Avšak i zde je gestapo našlo a odvěklo do koncentračního tábora v Osvětimi. Edita řekla sestře v okamžiku zatčení: „Pojď, jdeme za náš národ.“ „Cokoli přijde, jsem na všechno připravena. Ježíš je i zde uprostřed nás.“ Těmito slovy těšila Edita své spoluvězně na cestě do Osvětimi. Dne 9. srpna 1942 zemřely obě sestry v plynové komoře.

Roku 1987 byla Edita Steinová prohlášena za blahoslavenou, roku 1999 za svatou. Dnes je také „spolupatronkou Evropy“.

Její nejznámější dílo je „Věda kříže“. Píše v něm mimo jiné: „Člověk si osvojí vědu kříže jen tenkrát, když kříž zakusí. Byla jsem o tom přesvědčena od první chvíle a z celého srdce jsem si řekla: Ave, crux, spes unica! (Vítej, kříži, jediná naděje!)“

Podle knihy: Š. Senčík, SJ: O tých, čo hľadali a našli Boha. Dobrá kniha, Trnava 1993

Otázky:

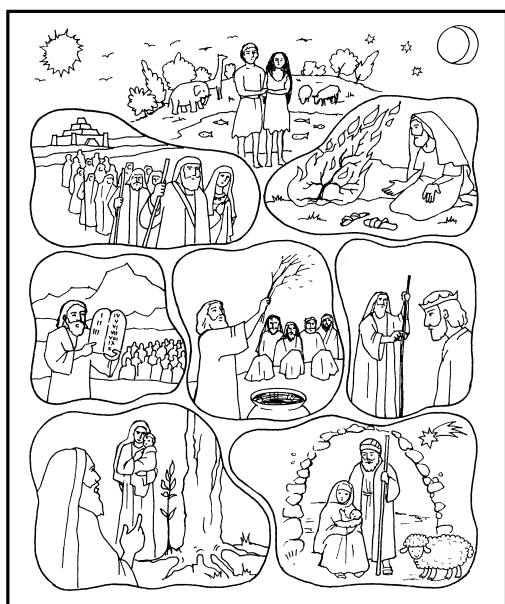
Co nás spojuje s židovstvem? Má nějaký smysl přijímat utrpení za druhé? Může to dělat každý člověk? Dojde každý člověk k poznání pravdy, když po tom touží jako Edita?

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

☀ **Správné řešení testu: 1b, 2c, 3c, 4b, 5a, 6a, 7c, 8a, 9c, 10b.**

☀ **Duch svatý je dar:** jednotlivá slova: Maria, apoštol, Lukáš, Štěpán, neděle, Eva, anděl, letnice, Egypt, Táhor, ráj, Jeruzalém. – Duchu Svatému nás nejlépe otevírá **MODLITBA**.

☀ **Bůh plní své sliby – pracovní list.** Tento pracovní list ukazuje přehledně, jak se Bůh postupně člověku zjevuje v dějinách spásy. Žáci si mohou k jednotlivým obrázkům vyhledat i biblické texty. – **1. Stvoření.** Když Adam a Eva přestoupili Boží příkaz, přichází Bůh a slibuje záchranu (*Gn 3,15* – protoevangelium). – **2. Bůh povolává Abrahama.** „Odejdi ze své země do země, kterou ti ukážu. Učiním tě velkým národem a požehnám ti“ (*Gn 12,1-2*). Lid se rozrůstá, ale končí v egyptském otroctví. Zdá se, že příslib se nenaplnil. Bůh ho však neopouští. – **3. Bůh se zjevuje Mojžíšovi.** „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův. Viděl jsem ujařmení svého lidu v Egyptě. Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil“ (*Ex 3,6; 3,8*). – **4. Bůh dává svému lidu Desatero.** „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Já jsem tě vyvedl... Nebudeš mít jiného Boha mimo mne“ (*Ex 20,1n*). – **5. Bůh uzavírá se svým lidem smlouvu.** Mojžíš vzal knihu smlouvy a předčítal ji lidu. Pak vzal krev, pokropil lid a řekl: „Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavírá

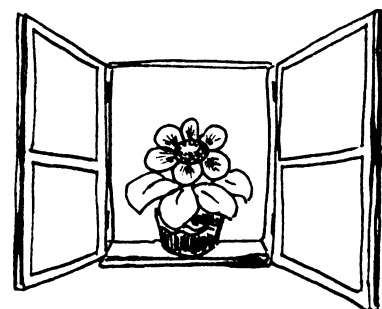

Hospodin na základě všech těchto slov“ (*Ex 24,7-8*). – **6. Bůh slibuje Davidovi věčné království.** Bůh řekl Náatanovi: „Jdi k mému služebníku Davidovi a řekni mu: Hospodin ti oznamuje, že upevní tvůj královský trůn navěky. On ti bude Otcem a ty mu budeš synem“ (*srv. 2 Sam 7,12-14*). – **7. V „Synu Davidovu“ bude Bůh s námi.** Hospodin řekl Achazovi: „Hle, Panna počne a porodí Syna a dá mu jméno Emanuel, to je Bůh s námi“ (*Iz 7,14*). – **8. Ježíš je Boží Syn, který se stal člověkem.** Na něm se naplnila všechna starozákonní prorocství. Přečtíme si úryvky o Ježíšově narození (*Lk 1,26-38 a Mt 1,18-24*) a srovnáme je se starozákonními zaslíbeními. – Bůh plní své sliby i dnes. Křtem s námi uzavírá svou smlouvu – stáváme se jeho dětmi. Můžeme si být jisti jeho láskou a pomocí.

PEDAGOGICKÉ OKÉNKO

Vyprávění

„Byla jednou jedna...“ Tuto větu určitě všichni dobře znají. Je znamením, že začíná dětmi oblíbená činnost – poslouchání příběhů a pohádek. Ale i dospělí rádi vyprávějí a poslouchají, co sami zažili, co dělají druzí, jaké je to v práci, na dovolené atd. Dá se říct, že vyprávění je jedna ze základních typů lidské komunikace. A co je vlastně předmětem vyprávění?

Jsou to především lidské dějiny. Na rozdíl od zvířat, rostlin, hvězd a dalších skutečností není člověk jen subjektem trvání a biologické změny, ale především osobních událostí, které se ho nějak dotýkají. Málokdy si vyprávíme o proběhlém metabolismu, a biologické hodiny jsou ve středu zájmu snad jen při slavení narozenin. O to raději si povídáme, co dělala sousedka, v čem novém se předvedla kolegyně v práci, jaké hloupé nápady měl ředitel. U těchto vyprávění se nikdy nespokojíme s pouhým konstatováním faktů, ale posuzujeme a hodnotíme. Prostě k tomu zaujímáme osobní postoj. A právě tím se vyprávění stává živým a zajímavým.

Bylo jednou jedno malé bavlněné vlákno. Mělo obavy, k čemu vlastně je: „Na ukotvení lodě jsem slabé,“ povzdychlo si, „a na upletení svetru příliš krátké. Na vyšívání se taky nehodím – mám nevýraznou barvu. To kdybych bylo z luxu, mohlo bych ozdobit kněžskou stólu! Ale tak? Nikdo mě nepotřebuje. Nikdo mě nemá rád, a ani já se nemám rádo.“ Tak vlákno uvažovalo a upadalo stále víc do smutku a sebelítosti.

Tu zaklepala na jeho dveře hrudka vosku a řekla: „Nepoddávej se tomu tak! Mám pro tebe řešení: na paškál jsi sice jako knot krátké, a ani já na to nemám dost vosku, ale na čajovou svíčku budeme dohromady stačit. Je přece mnohem lepší rozžehnout malé světlo, než pořád naříkat nad temnotou!“ Tu se malé bavlněné vlákno zaradovalo. Spojilo se s malou hrudkou vosku a řeklo: „Teď má konečně můj život smysl!“

A kdo ví! Možná je na světě hodně takových bavlněných vláken a malých hrudek vosku, které – když se spojí – přinesou na svět trochu víc světla!

Požehnaný advent!

Ne, nebudu se zde rozepisovat o sousedských pomluvách a „drbech“ jako o katechetické metodě. Jen jsem tím chtěl naznačit, že pro člověka jsou vždy zajímavější živé události, které se ho nějakým způsobem dotýkají, než suché statistiky a poučky. Dramatický a napínavý děj, dojemný a romantický příběh, barvitě líčení – to vše nás vtahuje, abychom se i my stali součástí vyprávění, dosadili se na místo protagonistů. Tento fakt není známý pouze dramatikům a filmovým producentům, nýbrž je integrován už do dějin spásy. Celá Bible je vyprávěním o událostech mezi člověkem a Bohem. Vyprávění o zachránění z egyptského otroctví, přechod Rudým mořem a putování Izraelitů po poušti do zaslíbené země bylo dokonce centrální součástí slavení největšího židovského svátku – Paschy, tj. židovských velikonočí. Během tzv. *hodu beránka* se vyprávěla *hagada*, která připomínala stolujícím, proč vlastně tento svátek slaví, a zároveň onu chvíli záchranu zpřítomňovala. Ale nemusíme se obracet pouze k židovství. V samém centru křesťanského kultu – eucharistii – stojí na přední pozici vyprávění: „V noci, kdy se za nás vydal, vzal při večeři chléb, vzdal ti díky a požehnal...“ Latinsky se tato část mše svaté dokonce jmenuje *narratio* – vyprávění.

Tak jsme si stručně shrnuli antropologické a teologické důvody místa vyprávění v katechezi. Co lze prakticky použít?

Vyprávění dějin Božího zjevení. Boží zjevení nepřichází formou katechizmu či pouček a pravidel, ale na základě „živého“ setkání s člověkem v dějinách.

Tak jako v běžném životě nám nestačí k seznámení s druhým člověkem jen znát jeho osobní data, ale je nutný osobní kontakt, tak ani katechezi nesmíme omezit na „povídání o Bohu“, nýbrž nechme promlouvat Boha samotného. Písmo obsahuje mnoho konkrétních příběhů o tom, jak se Bůh přibližuje člověku. Jejich vyprávěním si děti samy postupně tvoří pojem Boha. Dějiny Izraele, život Ježíše Krista a prvotní církve – to je vhodný materiál k vyprávění – a je dobré, když se s ním děti seznámí. Patří nejen k pokladům křesťanství, ale ke všeobecnému kulturnímu přehledu vůbec. Je dobré, když katecheta při vyprávění nezapomene na základní „happyendovou“ linii: jistotu, Bůh má dějiny světa ve svých rukou a už naplnil příslib spásy skrze Krista.

Životopisná vyprávění. Kromě biblických postav najdeme v pokladnici církve mnoho osobních a zajímavých příběhů. V první řadě jsou to životopisy světců (doporučuji podávat v „nepřislazované“ formě), vyprávění o životě současníků, známých osob, přímé svědectví katechety a lidí z blízkosti dětí, besedy se zajímavými lidmi atd. Boží komunikace s člověkem se neskončila Novým zákonem, ale pokračuje dál...

Poučné příběhy. Ve všech náboženstvích a kulturách je možné najít příběhy, třebaže smyšlené, které dokreslují Boží pravdy. Některé v mnohém korespondují s evangeliem a pomohou dotvořit plnější představu. Ani vyprávění takových příběhů se nemusíme bránit. Můžeme použít biblické (kniha Tobáš, Job), ale i ty, které na první pohled s křesťanstvím nesouvisí, avšak obsahují stále platné pravdy.

Jako příklad lze uvést: A. de Saint Exupéry: *Malý princ*; R. Thákur: *Gitáňdžali*; A. de Mello: *Modlitba záby I + II*; A. de Mello: *Ptačí zpěv*; A. de Mello: *Minutová moudrost*; A. de Mello: *Minutové nesmysly*; B. Ferrero: *Příběhy pro potěchu duše*; B. Ferrero: *Další příběhy pro potěchu duše*; B. Ferrero: *Paprsek slunce pro duši*; P. Lefèvre, B. Perrinet: *Nevšední příběhy* ...

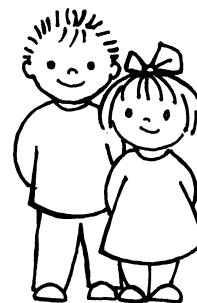
To vše je samozřejmě potřeba vybírat s ohledem na věk posluchačů. Čím menší děti před sebou máme, tím spíše jim vyprávíme příběhy biblické a nebo ze života dětí, rodiny, zvířátek apod. Čím jsou děti starší, tím spíše pak můžeme použít vyprávění symbolická.

Připravuje P. Mgr. Petr Šíkula

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

☺ Vyprávěla jsem dětem o svaté Zdislavě: kde se narodila, že si vzala pana Havla, jak pomáhala nemocným atd. Děti pak malovaly obrázky. Chodila jsem mezi nimi a ptala se, co namalovaly. „A kdo je toto?“ ptám se jednoho děvčátka. „No přece pan prezident! Vždyť jste říkala, že si vzala pana Havla.“

J. Cupalová, Brno

© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno,
tel. 05-4323 5030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.bрно@biskupstvi.cz.

www.biskupstvi.cz/kc

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Redakce: Mgr. Marie Špačková, Mgr. Miroslav Šudoma. Ilustrace: Iva Fukalová.

Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

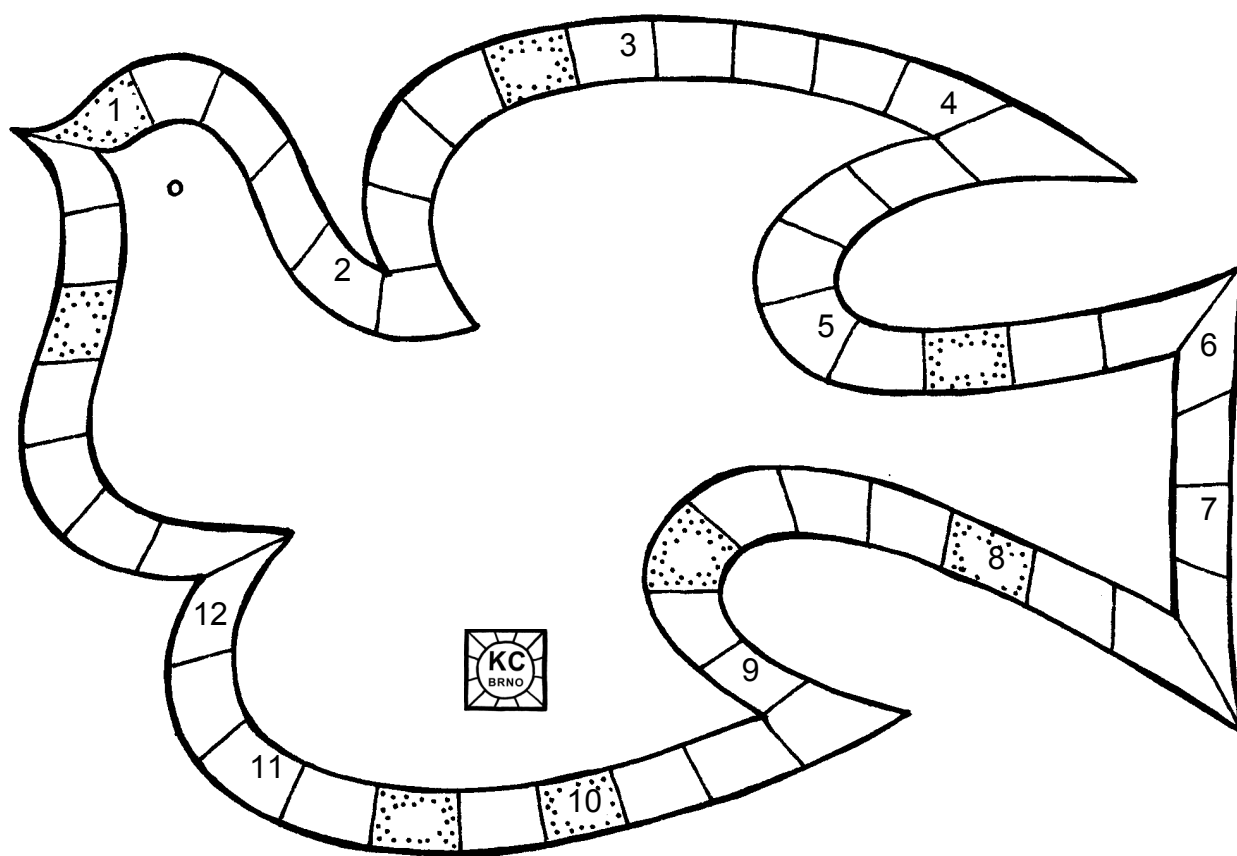
Objednávky a změny adres hlaste svému Diecéznímu katechetickému centru
(podle příslušnosti k diecézi).

Vychází 9× do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 13.11.2001.

DUCH SVATÝ JE DAR

Duch Svatý je největší Boží dar daný člověku. Není to někdo, koho můžeme vidět nebo se ho dotýkat. Ale můžeme poznávat jeho působení. Kdy? Když někdo mluví o Bohu tak, že druzí v něho uvěří; když protivníci zapomenou na svůj spor a smíří se; když někdo, kdo způsobil škodu, ji nahradí; když někdo zahořklý nenávistí začne znovu milovat; když někdo, kdo vždycky myslel jen na sebe, najednou uvidí potřeby druhých; když...

Chceš vědět, co nás Duchu Svatému nejlépe otevírá? Vylušti řetězovku.

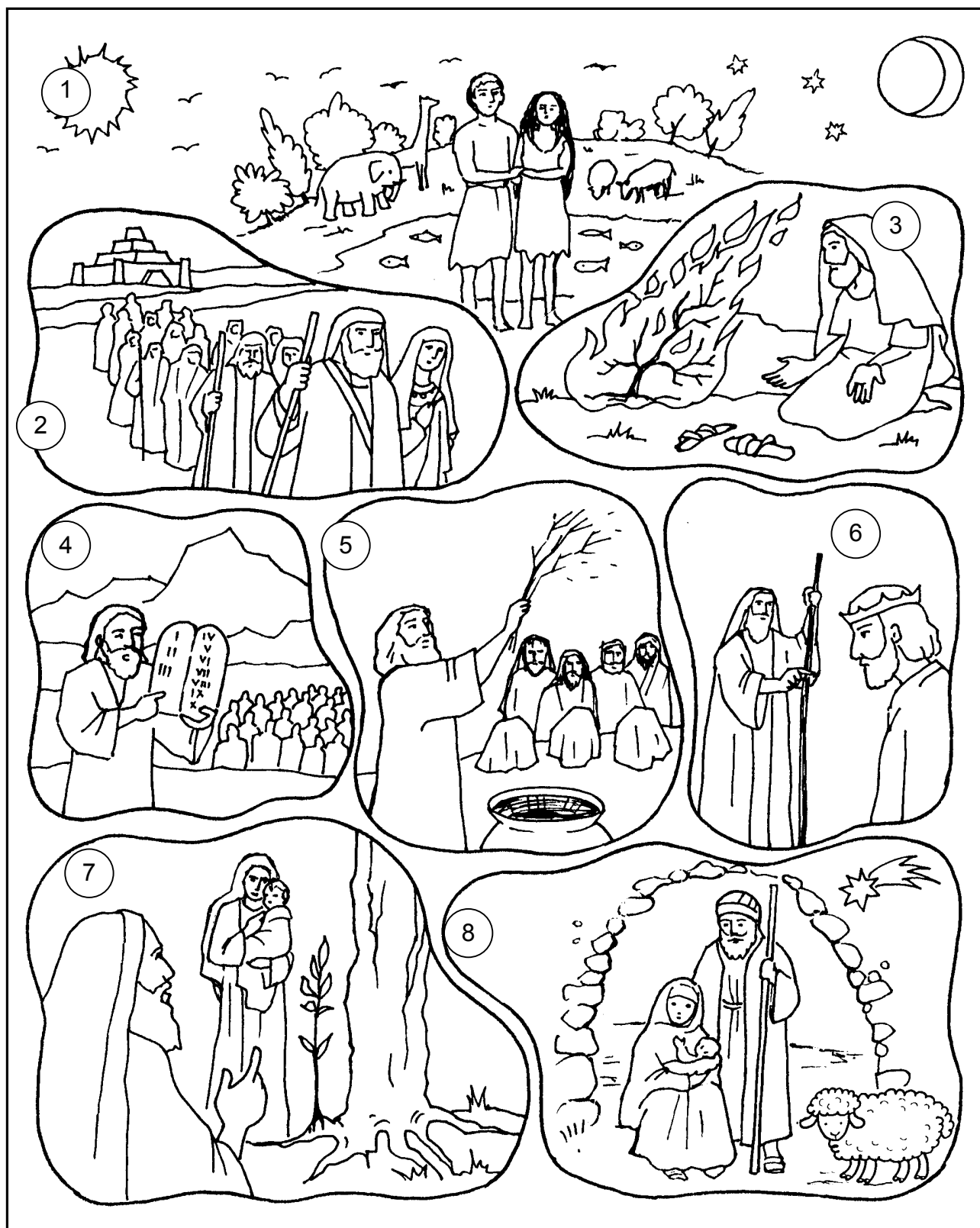

Poslední písmeno prvního slova je zároveň prvním písmenem slova následujícího. Tajenku přečteš ve směru čísel ve vytečkovaných políčkách.

1 – 2	Ježíšova matka	9 – 10	země, kam uprchla Sv. Rodina před Herodem
2 – 3	Ježíšův učedník (obecně)	10 – 11	hora Ježíšova proměnění
3 – 4	třetí evangelista	11 – 12	neporušená zahrada Adama a Evy
4 – 5	první křesťanský mučedník	12 – 1	město, kde byl apoštolům seslán Duch Svatý
5 – 6	den Páně		
6 – 7	první žena v Bibli		
7 – 8	Boží posel		
8 – 9	svátky seslání Ducha Svatého		

BŮH PLNÍ SVÉ SLIBY

Bůh nejen tvoří vše živé, ale provází člověka celými dějinami. Uzavírá s ním smlouvu, posílá proroky a krále, a nakonec sám vstupuje do lidských dějin. Víš, jaké události jsou v jednotlivých obrázcích?

Kdybyste snad obrázky nepoznali, tady je malá nápověda:

- 1 – to jsem já (každý, kdo se na tuto cestu vydá)
- 2 – naše rodina
- 3 – maminka
- 4 – tatínek
- 5 – bratříček, sestríčka, malé dítě
- 6 – dědeček, babička
- 7 – spolužáci
- 8 – paní učitelka, učitel
- 9 – pan farář, kaplan, jáhen
- 10 – nemocný, nemocná
- 11 – uklízečka (ve škole, v kostele...)
- 12 – řidič (autobusu, tramvaje...)
- 13 – kuchař (školní jídelna)
- 14 – pan doktor
- 15 – květinářka v kostele
- 16 – prodavačka, prodavač
- 17 – nevidomý, neslyšící člověk
- 18 – popelář, zametač
- 19 – hasič, záchranář
- 20 – varhaník, varhanice
- 21 – traktorista, zemědělec
- 22 – strážník, policista
- 23 – poštovní doručovatel, doručovatelka
- 24 – vozičkář
- 25 – Ježíš Kristus, který se narodil pro nás a pro všechny

Jistě přijdete na mnoho dalších lidí na Vaší cestě ke Kristu. A pokud Vaše děti rády kreslí, mohou si každou postavičku samy namalovat zvlášť na tvrdý přehnutý karton (viz nákres), a o Vánocích tak Vaši domácnost ozdobí dětmi vlastnoručně vyrobený betlém. Všechny „osoby“, za které jsme děkovali, se spolu s námi přijdou poklonit nově narozenému Králi – Ježíši Kristu. Ten, i když je Božím Synem, je také Člověkem, který pro nás mnoho udělal a mnoho nenápadného stále dělá. Znamená pro nás velmi moc.

Věříme, že tato cesta Vás přiblíží nejen k Němu, ale i k sobě navzájem.

Milí rodiče,

stojíme na začátku adventu – období přípravy na Vánoce. Vaše dítě navštěvuje náboženskou výchovu, kde se určitě bude učit o pravé podstatě a smyslu křesťanských Vánoc, o tom, že Bůh se z lásky

k člověku stal jedním z nás – „Bohem s námi“, a jak to všechno tenkrát v Betlémě bylo.

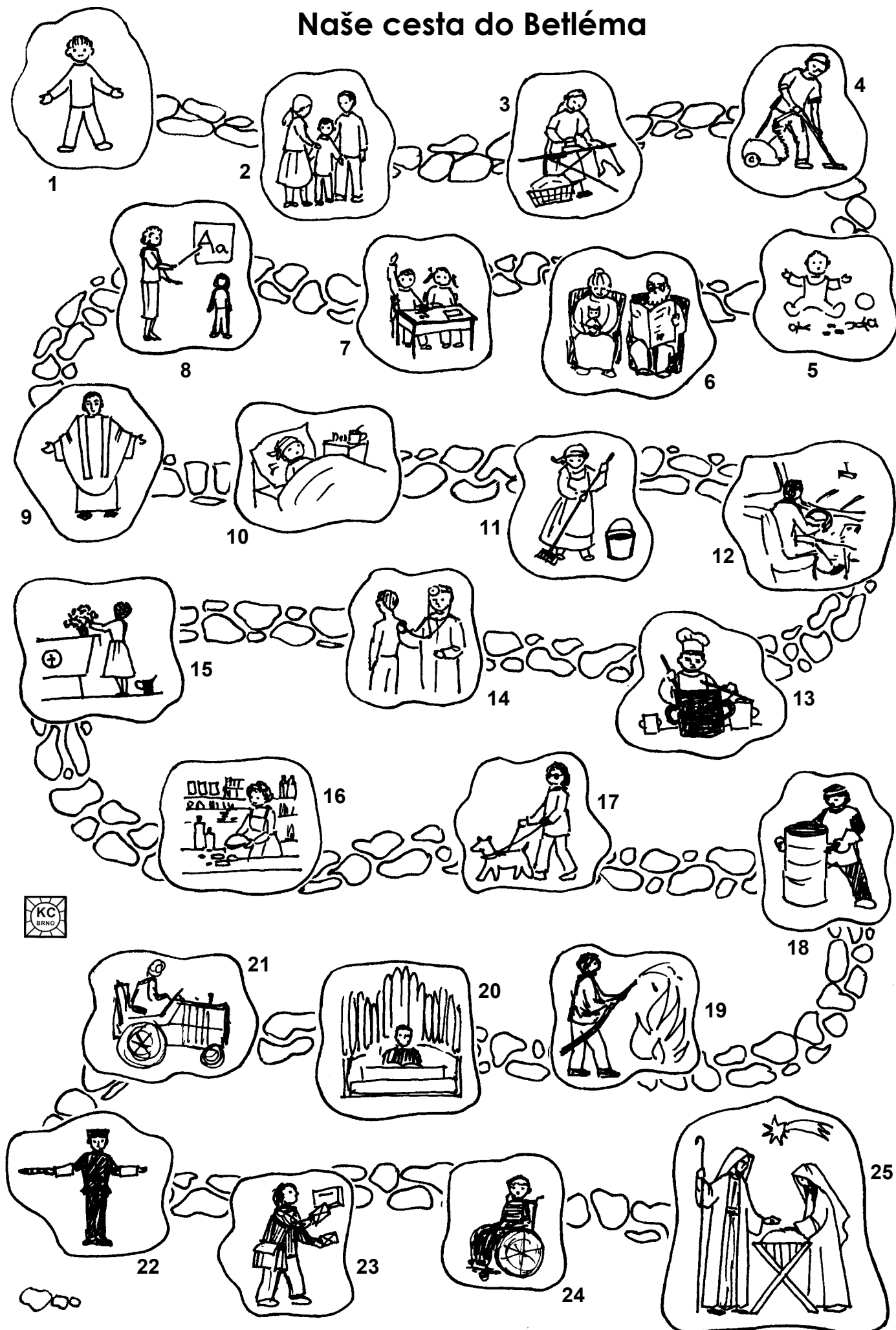
Toto Vaše očekávání je jistě správné, ale v náboženství jde ještě o víc než jen o vzdělávání ve víře. Dítě si má také uvědomit, že cestou víry nemůže jít člověk nikdy sám. Musí se učit víru v Ježíše prožívat spolu s druhými. Proto bychom letos chtěli my – Vaši kněží a katecheté – pozvat na adventní cestu spolu s Vašimi dětmi také Vás, milí rodiče.

Co k tomu budeme potřebovat? Aspoň jednou denně, nejlépe večer, se zastavit, posadit se spolu s dětmi, ztišit se, zamyslit, poděkovat, poprosit... Tak jednoduché věci, a přece často tak vzácné! Mnozí to dávno děláte, ale pro mnohé z Vás to může být nová zkušenost. Pro Vaše děti to určitě bude zvláštní zážitek, protože advent i vánoce dávají rodinným setkáním nenapodobitelnou atmosféru. Bůh chce být totiž „Bohem s námi“ nejen tenkrát v Betlémě, ale i „tady a teď“.

Jak na to? Pro malá večerní ztišení Vám může posloužit tato pomůcka. Její základní myšlenkou je, že celý náš život je adventní cestou ke Kristu. Na této cestě se máme snažit vidět jeho dary a učit se být za ně vděční. Není to přece samozřejmost, že máme střechu nad hlavou, že chodíme do školy, že máme co jíst, že se máme do čeho obléknout. Stačí jen poslechnout si zprávy a srovnat si náš život s životem dětí a lidí např. v Afghanistanu. Pokusme se tedy letos víc objevovat kolem sebe dobro, a to konkrétně v lidech, se kterými se setkáváme.

Nakreslenými postavičkami jsme se pokusili Vaším dětem trochu napovědět. Každý den se zamyslíme nad některou „osobou“ z naší cesty, uvědomíme si její význam pro nás a poděkujeme za ni Bohu – za její práci a námahu, za to, co pro nás znamená, za její příklad života atd. Pokusíme se najít způsob, jak jí konkrétně vyjádřit vděčnost nebo – zvláště v případě nemocných a starých – jí jednoduše uděláme radost. – Děti si pak obrázek vymalují.

Naše cesta do Betléma

ELIÁŠ

27.

Byl významným prorokem.
Působil za vlády krále Achaba
a jeho manželky Jezabel.
Vynikl horlivostí pro Hospodina.
Předpověděl sucho, protože
lidé se odvrátili od Boha.
Usadil se u potoka Kerit,
pak odešel do Sarepty.
Starala se o něj jedna vdova,
a on vzkřísil jejího syna.
Na hoře Karmel dokázal,
že Bohem je Hospodin,
ne pohanský Bál.
Podle Bible nezemřel, ale byl
vzat do nebe na ohnivém voze.

JAIIROS

27.

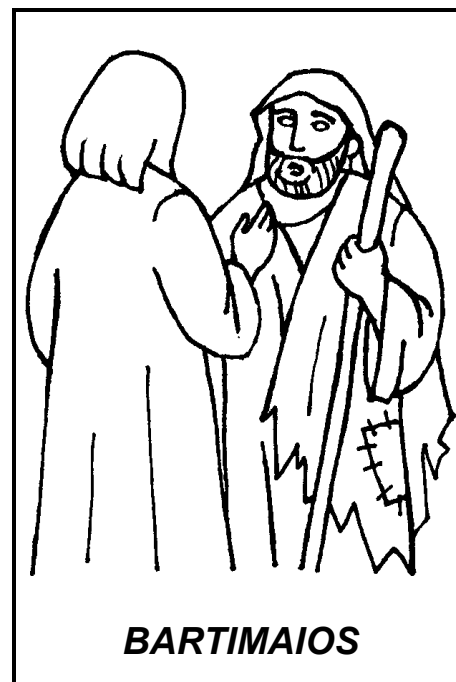
Byl představeným synagógy.
Jednou vyhledal Ježíše
kvůli své umírající dceři.
Prosil ho, aby ji zachránil.
Než se však Ježíš dostal
do jeho domu, přišli lidé
se zprávou, že dcera zemřela.
Ježíš však řekl:
„Neboj se, jen věř!“
Pak vzal otce a matku dívky,
dále Petra, Jakuba a Jana,
a přistoupil k lůžku zemřelé.
Řekl: „Děvče, pravím ti, vstaň!“
Ona vstala a chodila.
Všichni lidé žasli.

ELIZEUS

28.

Byl povolán za proroka,
když orál na poli.
Jeho předchůdcem byl Eliáš.
Při loučení s Eliášem si vyžádal
dvojnásobný díl jeho ducha.
Snažil se pokračovat
v odstraňování modlářství.
Bůh skrze něj udělal velké
zázraky: např. uzdravil špatnou
vodu, rozmnožil olej pro vdovu,
vyléčil z malomocenství
Námana ze Sýrie, zázračně
pomáhal králi a jeho vojsku
v boji proti Aramejcům.
To vše je v 2. knize Královské.

BARTIMAIOS

28.

Sedával a žebral u Jericha.
Byl synem Timaia.
Jednou, když šel kolem Ježíš,
začal volat:
„Ježíši, Synu Davidův,
smiluj se nade mnou!“
Byl totiž slepý.
Ježíš řekl: „Zavolejte ho!“
Pak se ho zeptal:
„Co chceš, abych pro tebe
udělal?“ – „Mistře, ať vidím!“
Ježíš mu řekl:
„Jdi, tvá víra tě zachránila!“
Ihned začal vidět, chválil Boha
a šel za Ježíšem.

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

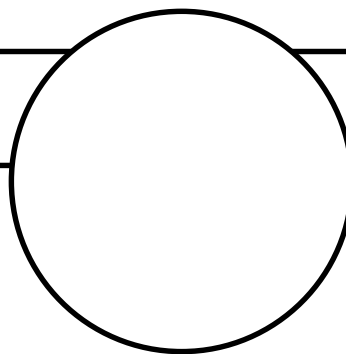
KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

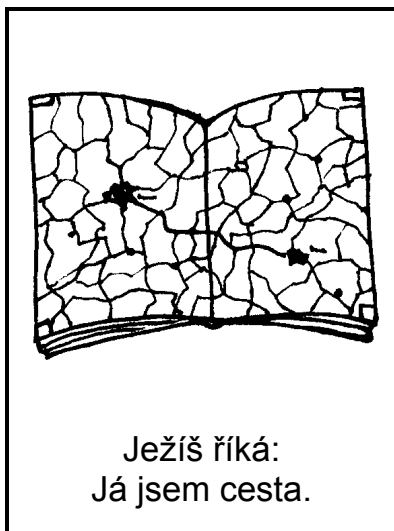
KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

Podněty ke mši svaté pro rodiče s dětmi

Náměty k promluvám s využitím předmětů všedního dne

podle W. Hoffsümmerra

Ježíš říká:
Já jsem cesta.

2. NEDĚLE ADVENTNÍ: Mt 3,1-12 (A)

Téma: *Připravte cestu Pánu*

Předmět: *Automapa*

Krátká úvaha předem: S Ježíšovým příchodem přichází Boží království. Požadované obrácení celého člověka k Bohu je velkou příležitostí, kterou není možné promarnit.

Námět k promluvě: Podívejme se na tento předmět: je to automapa. Co uděláme, když se chceme dostat z jednoho města do druhého? V automapě si najdeme co možná nejlepší a nejkratší cestu. Tak například z Brna do Prahy: můžeme jet mnoha malými silničkami (jmenujeme města, přes která bychom jeli velkou oklikou), ale v automapě je také jedna tlustá přímá čára –

to je dálnice. Po dálnici to bude nejpřímější, nejkratší a nejrychlejší. Než se taková dálnice vybudovala, co to dalo práce! Bylo potřeba snížit kopečky, vyrovnat zákruty, přemostit údolí a možná i vést dlouhá jednání s vlastníky pozemků o vykoupení půdy. Ale stálo to za to!

O čem jsme dnes slyšeli v evangeliu? Jan Křtitel nás upozornil na nejkratší cestu k Bohu, když ukázal na Pána Ježíše. Kdo chce však jít za Ježíšem, musí nejdřív „odstranit pahorky“ (= závist, hádky, pýchu, lenost), postavit mosty (= smířit se, důvěřovat) a podniknout různé – leckdy namáhavé – věci (věnovat čas modlitbě, mši svaté, normálním povinnostem...). Potom bude naše cesta k Bohu a k lidem přímější a urovnanější. A k tomu nás zve právě advent.

Úkol: Plním své adventní předsevzetí?

3. NEDĚLE ADVENTNÍ: Mt 11,2-11 (A)

Téma: *Jan Křtitel ukazuje na Krista*

Předmět: *Ukazovátko*

Krátká úvaha předem: To, že Ježíš je skutečně Mesiáš, nelze dokázat. Nikdo není nucen v Ježíše věřit. Ale šťastný je ten, kdo vidí, slyší a chápe.

Námět k promluvě: Podíváme se na dnešní předmět: je to ukazovátko. Používá se ve škole, když chce učitel něco ukázat tak, aby to dobře viděli všichni žáci. (Dnes se už dokonce při přednáškách používají ukazovátka světelná – laserová.) Ukazovátko je důležité, ale přece se pozornost všech nesoustřeďuje na ně, ale na ukazovaný předmět.

Podobným „ukazovátkem“ byl Jan Křtitel. Celým svým životem – slovy i jednáním – ukazoval na Ježíše. Nesnažil se strhnout pozornost na sebe, ale otevřeně řekl: „Já nejsem Mesiáš! Za mnou přichází ten, kdo je mocnější než já. Nejsem ani hoden, abych se sehnul a rozvázal mu řemínek u opánku. Já jsem vás křtil vodou, ale on vás bude křtít Duchem Svatým.“

V dnešním evangeliu jsme slyšeli, že Jan byl za svou důslednost a neohroženost potrestán a zavřen do vězení. Později byl dokonce sťat. Nebyl ušetřen ani pochybností. Poslal své učedníky k Ježíšovi se vzkazem: „Jsi ten, který má přijít, anebo máme čekat jiného?“

Co si můžeme odnést z dnešního evangelia? Být skromný jako Jan, nechtít za každou cenu vyniknout nad druhé, spíš pomáhat a sloužit, tj. ukazovat celým životem důsledně na Ježíše

a věřit mu. Když se k němu přiznáme před lidmi, přizná se on jednou k nám před svým nebeským Otcem.

Úkol: Pomoci slabšímu – třeba ve škole.

4. NEDĚLE ADVENTNÍ: Mt 1,18-24 (A)

Téma: *Maria a Josef říkají „ano“*

Předmět: *Miska s hlínou*

Krátká úvaha předem: Bůh jako Stvořitel a Vykupitel zasahuje, aby Emanuel, „Bůh s námi“, byl mezi námi viditelně přítomen. Josef se stává jeho zákonným otcem.

Námět k promluvě: Kněz přinese misku s hlínou (příp. květináč). Co můžeme o této hlíně (půdě) říct? Je tmavá (= má dostatek živin), je zkypřená, vlhká... zkrátka připravená na to, aby v ní mohlo něco vyrůst. Zasadíme-li do ní semínko, s největší pravděpodobností vzklíčí a vyrostle z něj rostlina. Hlína nedává semínku život – to má život samo v sobě, ale hlína vytváří potřebné prostředí, bez něhož by semínko nevzešlo.

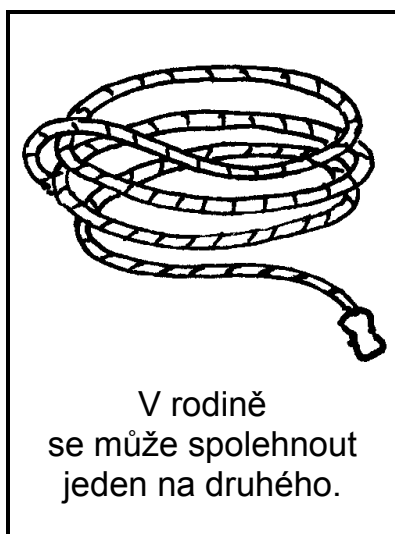
V dnešním evangeliu jsme slyšeli o Marii a Josefovi. Aby se Bůh mohl stát „Bohem s námi“ – jedním z nás, potřeboval také takovou připravenou „půdu“, totiž člověka, který by chtěl žít zcela pro Boha. To byla Maria. Svým souhlasem s Božím plánem umožnila, aby Boží semínko vzklíčilo a vyrostlo. A protože Boží Syn potřeboval i pozemského otce, který by ho před lidmi zastupoval, vybral pro něj Bůh Josefa, člověka spravedlivého a zbožného. I Josef souhlasil s Božími plány, a proto mohlo – nenápadně jako semínko v zemi – začít velké dílo Ježíše Krista.

Bůh má svůj úkol pro každého, nejen pro Marii a Josefa. Každý člověk má však jiné poslání, jiné vlohy a schopnosti, jiné podmínky. Chceme-li být jako Maria a umožnit Bohu velké věci, můžeme se modlit: Pane, chci to, co chceš ty. Učiň z mého života to nejlepší.

Úkol: Modlitba: „Pane, ať jako Maria chci to, co chceš ty.“

SVÁTEK SVATÉ RODINY: Mt 2,13-15.19-23 (A)

Téma: Svatá rodina: Maria, Josef, Ježíš

Předmět: Lano (horolezecké)

Krátká úvaha předem: Ježíš je pod ochranou Boží a zakouší lásku a péči svých rodičů. Návrat z Egypta znamená: jako kdysi Izrael započal novou cestu východem z Egypta, tak nyní Ježíšem začíná nový úsek dějin spásy.

Námět k promluvě: Víte, co musí mít horolezci, když chtějí zdolat nějaký vysoký vrchol? Mám zde jednu věc, která zaručeně patří k jejich výbavě: lano. Do vysokých hor se nemá nikdo vydávat sám. Horolezci mají být aspoň dva, aby mohl jeden druhého jistit. A k tomu právě slouží (spolu s dalšími pomůckami) lano. V horách je jeden odkázán na druhého, jeden druhému naprosto důvěřuje. Nespolehlivost by mohla způsobit neštěstí.

Podobně je tomu v životě. Cílem našeho života je dojít k Bohu, a to je také nesnadný úkol. Proto se k němu lidé vydávají většinou ve dvou – uzavírají manželství. V manželství by měla být mezi partnery také naprostá důvěra, jeden by měl „jistit“ druhého, každý by měl mít jistotu, že se na toho druhého může spolehnout. V takové rodině pak mohou děti vyrůstat v ovzduší lásky a čerpat z ní tolik, že jí jednou budou mít i na rozdávání.

V dnešním evangeliu jsme o jedné takové rodině slyšeli: je to Svatá rodina. Patří do ní Maria, Josef a Ježíš. Slyšeli jsme, jak Josef dostal ve snu pokyn, aby odešel do Egypta, protože Dítěti hrozilo nebezpečí od Heroda. Celá rodina tedy odešla. Když nebezpečí pominulo, zase se vrátili do Izraele a usadili se v Nazaretě. Maria a Josef „táhli za jeden provaz“. Každý v této rodině dělal to, co mu náleželo, a o co jim šlo především – to byl Bůh.

Úkol: Poděkuji za naši rodinu a připomenu si, jak zní 4. přikázání.

SLAVNOST ZJEVENÍ PÁNĚ: Mt 2,1-12

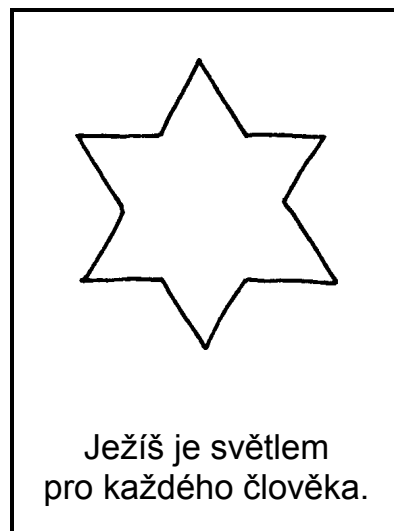
Téma: Klanění mudrců

Předmět: Hvězda

Krátká úvaha předem: Hned na počátku svého evangelia říká sv. Matouš to, co opakuje i na konci (Mt 28,18-20): Ježíš přišel pro všechny – i pro cizince a pohany.

Námět k promluvě: Děti hádají, o jaký předmět jde. Je to hvězda (papírová). K čemu je hvězda (opravdová)? Osvěcuje noční oblohu, podle hvězd se pozná, kde je sever, jih, východ i západ. Pozná se, jaká je roční doba. Při pohledu na hvězdy si člověk uvědomí Boží velikost a svou nepatrnost ve vesmíru.

Dnes jsme slyšeli o hvězdě, která přivedla mudrce k Ježíšovi do Betléma. Aby mudrci hvězdu nepřehlédli a byla jim co platná, vyžadovalo to od nich mnoho námahy: připravili dary pro nově narozeného krále,

vydali se na dalekou cestu, nenechali se odradit tím, že dítě našli jen v chudé chýši, a ne v královském paláci, museli si dát pozor na falešné přátele (Herodes). Možná se jim hvězda cestou i párkrát ztratila z očí... Ale Ježíše nakonec našli, poklonili se mu a předali mu své dary.

Tato hvězda nám může připomenout světlo víry, které se jednoho dne rozsvítilo v naší duši. To světlo pochází od Ježíše, protože on je jediné pravé světlo. Dvanáct apoštolů a jejich nástupci roznесли světlo víry do celého světa, a teď je na nás, abychom toto světlo předávali dál. Vyžaduje to od nás (stejně jako kdysi od mudrců) určitou námahu. Musíme se snažit víc poznávat Pána Ježíše, žít podle jeho učení, přijímat ho ve svátostech... Potom v každém z nás bude zářit taková malá hvězda, která bude osvětlovat nejen nás, ale i ty, se kterými se setkáme. A toto světlo by mělo všem lidem říkat: „Bůh je dobrý. Má rád všechny lidi bez rozdílu.“

Úkol: Vyrobit papírovou hvězdu a napsat na ni jména těch, kterým bychom chtěli ukázat, že je Bůh má rád.

SVÁTEK KŘTU PÁNĚ: Mt 3,13-17 (A)

Téma: Jsme Boží děti

Předmět: Křestní svíce

Krátká úvaha předem: Janův křest neznamena pro Ježíše obrácení, ale počátek jeho poslání. Duch, který na něj sestupuje, a hlas z nebe dokazují, že Ježíš je Mesiáš a milovaný Syn Boží.

Námět k promluvě: Tato svíce není jen tak obyčejná, je to křestní svíce! Dosvědčuje jednu velice důležitou událost v životě člověka: křest. Křest není jen nějaká tradice, příležitost k tomu, aby se sešla rodina a oslavila narození nového člověka. Křest je především nezrušitelné znamení, které Bůh člověku vtiskuje: Ty jsi můj milovaný syn! Ty jsi mé milované dítě!

Při křtu se svíce zapaluje od velikonoční svíce – paškálu. Ta je symbolem Pána Ježíše. Ježíšovo světlo se tedy stává i naším světlem. Bůh je náš Otec a my jeho děti. Pána Ježíše můžeme nazvat svým bratrem.

Děti možná už slyšely o „adopci na dálku“. Rodiče z bohatší země adoptují chudé dítě třeba z Indie nebo z Afriky a uzavřou smlouvu, že budou každý rok posílat pro toto dítě určitou finanční částku. Chudé dítě, které by jinak nemohlo ani chodit do školy a později by se v životě jen těžko živilo, se může díky svým „adoptivním rodičům“ vzdělávat, dostane školní pomůcky nebo dokonce nějakou hračku. To vše není pro tyto děti samozřejmé tak jako pro nás! Jak se pak takové dítě raduje a často píše vděčné dopisy svým „rodičům“ a informuje je o svých pokrocích ve škole!

Dalo by se říct, že my jsme také takové „adoptivní děti“ Boží. Bůh nám však neposílá peníze, dává nám mnohem víc: sám sebe a věčný život. Jestlipak za to dovedeme být aspoň trochu vděční? Děkujeme za to? Co myslíte, je Bůh s námi jako se svými dětmi spokojen? Děláme mu radost? Máme rádi Pána Ježíše?

Úkol: Napsat nebo namalovat poděkování Bohu za to, že jsem se stal jeho dítětem.

PŘÍLOHA

pro brněnskou diecézi

Č. 4 Školní rok 2001/2002 – prosinec

3. celostátní setkání katechetů

V sobotu 27. října v 11 hodin dopoledne bylo v katedrále Sv. Ducha v Hradci Králové na tuto dobu nezvykle plno. Aby také ne! Sjelo se sem na 350 katechetů ze všech koutů naší vlasti, aby pod ochranou Ducha Svatého zahájili mši svatou celebrovanou Mons. Dominikem Dukou svoje třetí celostátní setkání. Po třech letech se opět naskytla třídní příležitost poučit se, vyměnit si zkušenosti, setkat se se starými i novými přáteli, dozvědět se o situaci v jiných krajích, ujistit se, že i jinde mají stejné problémy, jako máme my, vyjasnit si pochybnosti, společně hledat, jakým směrem je třeba jít dál, ale především bohatě načerpat posilu pro svou mnohdy nelehkou práci – zkrátka „dobít baterie“. Že bylo opravdu z čeho čerpat, mohou naznačit jména přednášejících a témata, která se střídala v jednotlivých přednáškových blocích.

P. Ing. Aleš Opatrný, biskupský vikář pro pastorační pražské arcidiecéze, ve své přednášce „Úloha křesťanství v dnešním světě“ zdůraznil, že svět, ve kterém žijeme, už zdaleka není (jen) křesťanský. Tento svět pro nás sice není pramenem zjevení jako např. Písmo sv. a tradice církve, ale je pro nás důležitým prostorem, ve kterém žijeme a kde tedy musíme a máme co hledat pro předávání našeho křesťanského poselství. Je třeba ptát se, co svět potřebuje a jakou jsme schopni nabídnout odpověď ve shodě s evangeliem. Přitom bychom neměli zapomenout, že „trojčlenku lze naučit, víru však nikoliv (o víře mohu svědčit)“ a „do vlaku mohu pomoci jen lidem, kteří chtějí jet, stejně tak vést k Bohu mohu jen ty, kteří k němu chtějí dojít“. Nehledě na důležitost katechetických metod a pravd, nejvíce stejně působíme tím, co jsme, ne tím, co říkáme. Vědomí našeho bohatství spojeno s láskou ke světu otevírá prostor pro chápání a uskutečňování našeho křesťanství.

Psycholog PhDr. Jiří Kovařík se zaměřil na „Dítě školního věku v dnešní společnosti a faktory ovlivňující jeho výchovu“. Připomněl, že dítě potřebuje už od nejútlejšího věku zakoušet prostředí stálé, emočně vřelé a srozumitelné. Úkolem výchovy je představit dítěti svět, jemuž by mohlo důvěřovat. Dr. Kovařík také zmínil opomíjenou pravdu, že *často vychováváme nejvíc, když vědomě nevychováváme*. Znamená to, že dospělí a jejich jednání je pro děti vzorem. Matoucí je, když se slova dospělých neshodují s jejich skutky (což platí ve velké míře o rodičích, kteří své děti posílají z nějakých důvodů do náboženství, ale vírou nežijí). V přednášce jsme také měli možnost slyšet a osvěžit si zlaté pravidlo pedagoga: „*Uspořádejte věci tak, aby je dítě mohlo udělat dobře, abyste je pak mohli pochválit.*“

ThDr. Ludvík Dřímál hluboce zapůsobil tématem „Priority katecheze v dnešní společnosti“. Zaměřil se na význam náboženské zkušenosti v katechezi. Ve své vysoce odborné, přitom však srozumitelné a přehledné přednášce poukázal na různé modely katecheze – od pouhého předávání

nauky až po sdílení zkušenosti víry. Byli jsme povzbuzeni k nové odvaze nezůstávat v katechezi na povrchu, ale pokusit se podniknout namáhavou cestu do hloubky („zajet na hlubinu“) skrze náboženskou zkušenost.

„Školní vyučování náboženství“ – tak zněl název přednášky P. Dr. Vojtěcha Eliáše z Prahy. Poukázal na rozdíl mezi katechezí a vyučováním náboženství a seznámil nás se svými konkrétními zkušenostmi při vyučování náboženství na Arcibiskupském gymnáziu v Praze.

P. Ing. Jiří Šlégr informoval přítomné o nejnovějších aktivitách Papežského misijního díla. Poděkoval katechetům za jejich pomoc při vedení dětí k misijnímu smýšlení, k čemuž chce napomáhat i Papežské misijní dílo dětí. Praktické náměty jsou pro letošní školní rok sepsány v příručce Most II. P. Šlégr upozornil na nejbližší chystané aktivity PMD.

O „Specifický pohled na osobnost katechety“ se s přítomnými, kteří v závěrečný den zaplnili opět katedrálu Ducha Svatého, rozdělil P. Mgr. Jiří Kaňa. Službu katechety nahlížel zorným úhlem ekleziologie – oboru, který je mu blízký. Bylo vidět, jak účastníci setkání naslouchají se zatajeným dechem jeho slovům o smlouvě Starého i Nového zákona, o společenství s Bohem i lidmi, o církvi. Zdůraznil, že *osamělý je ten člověk, který hledá Boha bez lidí. Nelze být svatý a zároveň odmítnout ze svého srdce být jediného člověka*. To se samozřejmě netýká jen katechetů, ale všech lidí, stejně tak jako citát P. Cantalamessy: *„Pokud vidíš na Církvi vrásky, tak pamatuj, že je to tvoje matka a má je kvůli tobě.“*

A jak probíhala celková organizace? Kromě sobotního zahájení (27.10.2001) a pondělního programu (29.10.2001) v místní katedrále se celá akce konala v profesionálním prostředí kongresového centra Aldis. Na každý přednáškový blok navazovala panelová diskuse, ve které bylo odpřednášené téma nejdříve osvětleno pohledy dalších přítomných odborníků, a teprve poté byl dán prostor dotazům z pléna. Při velké nedělní diskusi, kdy byly kladeny otázky pracovníkům všech diecézních katechetických center, došlo i na „ožehavá“ témata, jako jsou cíle vyučování, osnovy, učebnice, pomůcky, metodiky atd. Diskuse svědčila o upřímném hledání správné cesty a nesla se ve velké otevřenosti. Nakonec se ukázalo, že „těm dole“ i „těm nahoře“ jde vlastně o jedno a totéž, že najít univerzálně platné řešení není možné, že spousta metodik a návodů nikoho nezachrání před přípravami na hodinu a že fenomén „náboženská výchova a vše, co je s ní spojeno“ je, a pravděpodobně vždy také bude, předmětem neustálého hledání.

Svou přítomností i svou „troškou do mlýna“ nám udělali radost mj. hosté ze Slovenska – P. Šelinga, ThD. z Katechetického střediska v Nitře, Ing. Eugen Valovič, zástupce Konference biskupov Slovenska, i Marcela Chovancová z Katechetického střediska v Banské Bystrici.

Velké poděkování patří výborným moderátorům celého setkání – P. Adolfu Pintířovi, vedoucímu Katechetického střediska českobudějovické diecéze, a Mgr. Jarce Plačkové z Centra pro katechezi ostravsko-opavské diecéze. V neposlední řadě patří dík pracovnícům hradeckého Katechetického střediska Ivě Molnárové a Ivě Čiperové, díky jejichž pečlivé, důkladné a láskyplné organizaci se vše odehrávalo v krásné a pokojné atmosféře.

Je samozřejmé že na „hradecké půdě“ nemohl chybět ani arcibiskup Karel Otčenášek. Spolu s ním a dalšími přítomnými kněžími mohli katecheté slavit mši svatou v neděli 28. října.

Nelze opomenout jednu důležitou postavu celého setkání, a tou je Mons. ThDr. Jaroslav Škarvada, biskup zodpovědný za katechezi. Jeho vytrvalá přítomnost od začátku až do konce, jeho pozorné naslouchání přednáškám i účastníkům, jeho zářící optimismus – to vše hovoří samo za sebe a je dokladem toho, jakou úlohu otec biskup katechezi připisuje a jaké místo má v jeho srdci i mysli.

Závěrečná bohoslužba v pondělí 29.10.2001, jejímž hlavním celebrantem byl právě Mons. Škarvada, byla pro všechny ohromným povzbuzením. Po ní se už jen děkovalo a děkovalo... Několik katechetů z různých diecézí se podělilo o svůj celkový dojem ze setkání a na závěr vše zhodnotila „osoba nepovolanější“ – vedoucí Národního katechetického centra ČBK RNDr. Helena

Šťastná – která se zároveň s přítomnými rozloučila, neboť po 12 letech tuto svoji funkci opouští a odchází na zasloužený odpočinek (který – jak ji známe – jistě nebude příliš velkým odpočinkem).

Co dodat? Těžko lze slovy popsat vše, co se společně prožilo. Vy, kteří jste se nemohli zúčastnit, přijďte příště a uvidíte sami!

Pro dokreslení už jen něco málo z dojmů katechetů, kteří je stihli napsat na lísteček a vhodit do připravené krabice:

- Moje první dojmy sú veľmi pozitívne. Obe prednášky dnešný (prvý) deň boli veľmi hodnotné, i keď prvá z nich sa mi páčila viac... Je to krásne zorganizované a vážim si najmä časovú presnosť a dodržiavanie harmonogramu. Ďakujem za pozvanie a možnosť byť tu účastná. Prajem Vám mnoho síl a entuziazmu do ďalšej práce v katechéze.
Marcela Chovancová

- „Je to tu velmi, velmi zajímavé, a to nejen přednášky (od těch se to samozřejmě očekává). Je zde zajímavá skladba lidí, zpravidla pro mne neznámých, což vůbec není na překážku pro případný rozhovor, debatu či pozorování. Jedním slovem „pohoda“. A co mne zaujalo nejvíce? Přednášky P. ThDr. L. Dřímala a P. Dr. V. Eliáše, a nejen jejich přednášky, ale i osobnosti. A ještě jeden človíček mne zaujal, a moc: Mons. Jaroslav Škarvada. Usměvavý, na první pohled sympatický a duchem mladý člověk. Ten svědčí o Boží lásce „tělem i duší“. Děkuji všem dobrým lidem, kteří se starali o (dokonalou) organizaci.
A. Motlová, Dolní Čermná

- „Celkový dojem ze setkání – jsem pedagog, takže jednička s hvězdičkou!“ *M. Nováková, Praha*

- „Před takovými akcemi (na které jsem vždy rozhodnuta jet) se mnou pokaždé zmítají dva protichůdné pocity: 1. těším se; 2. nejraději bych nejela (kvůli času atd.). Ale vnitřně cítím, jak po delší době vnitřně zeslábnu, unavím se náročností tohoto povolání a potřebuji vzpružit a zregenerovat se. Díky za všechny „vitamíny“ z letošního setkání, díky kterým jsem získala imunitu proti „viru malátnosti“. Hradec byl v tomto směru báječnou lékárnou.“
X. Y.

- „Náboženství učím asi čtyři roky, na celostátním setkání katechetů jsem poprvé. Kromě všech ostatních pozitivních dojmů jsem velice příjemně překvapena pozorností a hojnou účastí kněží a biskupů na tomto setkání.“
Klára Kudrnová, Praha

- „Toto setkání mě velmi obohatilo. Byla jsem zde poprvé, ale myslím a doufám, že ne naposledy. Duch svatý se zde viditelně vznášel a v našich duších to bylo znát. Zaplať Pán Bůh za všechny, kdo se podíleli na přípravě. Slova jsou malá na to, co jsem zde prožila.“
Marie Baránková

- „Odjíždím domů šťastná, načerpala jsem zde hodně duchovní síly i hmotných materiálů, které využiji k výuce. Organizačně bylo všechno dobře připraveno... Mnohokrát všem děkuji.“
Zdenka Čermáková

- „Hluboké myšlenky přednášek odpověděly na řadu otázek... Přáli bychom si více času pro diskusi a předání zkušeností.“
katechetky z Pardubic

- „Celé setkání se mi líbilo, bylo opět nové a jiné, stoupající kvality, témata byla velmi aktuální a potřebná. Budu mít z čeho trávit...“
Marie Stará, Golčův Jeník

- „Myslím, že program byl velmi vyváženě sestaven, přispěl nejen k našemu dalšímu vzdělávání a formaci, ale také k sebepoznání a novému uvědomění si našich obdarování a úkolu sloužit tam, kde žijeme, a v době, která je mi zde na zemi určena. A být k dispozici.“
Marie Vetchá, farnost Růžďka, arcidiecéze Olomouc

- „Děkuji za dobré slovo. Děkuji za krásné společenství. Děkuji za příjemné bydlení. Děkuji za výborné jídlo. Děkuji za všechno. Přeji vše dobré a nashledanou.“
Dáša z Humpolce

- „Vše se mi velice líbilo, jak po stránce organizační, tak co do programu přednášek. Co mi trochu chybělo, byl větší kontakt (pracovní) mezi katechety. Líbily by se mi pracovní skupiny s výměnou postřehů z výuky a práce s dětmi.“
Jana Kášková, Mladá Vožice

- „Díky za vše, bylo to perfektní. Nesmělá prosba, zda by nebylo možné vytvořit (třeba v některém kostele nebo kapli) příležitost k tiché adoraci a osobnímu probrání dojmů i předsevzetí s Pánem.“
Helena Malášková, diecéze Brno

- „Díky, že nejsme sami! Budeme rády, když se i nadále budeme společně setkávat.“

M. Sochorová, A. Kneslová, R. Aujezdská, H. Kopecká, brněnská diecéze

Podle příspěvků Marie Novákové z pražské arcidiecéze, Jany Zehnalové z olomoucké arcidiecéze, Marie Veselé z brněnské diecéze a z písemných „dojmů“ katechetů sestavila MaŠ

DALŠÍ INFORMACE

- **Formační setkání v Brně.** Připomínáme setkání brněnských katechetů v úterý **20. listopadu 2001 v 17 hodin** na Petrově č. 2.

Přednáší: **Mgr. Eva Čermáková.**

Téma: **Jaké jsou a jakého učitele potřebují dnešní děti.**

Srdečně vás všechny zveme!

- **Moravsko-slezská křesťanská akademie** pořádá přednášky v rámci podzimního přednáškového cyklu „Spiritualita všedního dne II“:

- 27. listopadu 2001 – Mgr. Zdeněk Polčák: Augustiniánský klášter a věda v 19. století.
- 11. prosince 2001: Doc. ThDr. Ladislav Tichý: Evangelia známá a neznámá.

Přednášky se konají vždy v Brně v přednáškovém sále na Petrově 2. Začátek v 17 hodin.

- Katechetické středisko Arcibiskupství olomouckého vydalo pomůcku „**Rozsévač vyšel rozsevat**“. Autorem je Jozef Šeliga, Th.D. z Diecézního katechetického střediska v Nitře (Slovensko). Jde o biblické katecheze (pracovní listy + metodické pokyny) dobře použitelné jako pomůcka pro vyučování náboženství (cca od 4. třídy ZŠ výše). Pro katechety a kněze brněnské diecéze je pomůcka k dostání na Službách nebo na Katechetickém středisku. Cena 95 Kč.

- **Slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie** bude slavena v brněnské katedrále 8. prosince 2001 v 17.30 hodin slavnou mší svatou, jíž bude předcházet **průvod světla**, který vyjde z Densových sadů směrem ke katedrále. Sraz účastníků se svíčkami, lampiony a loučemi je v 17.20 hod. Průvod má symbolicky připomenout Pannu Marii jako první světlo, které se rozzářilo před příchodem Ježíše Krista.

- **Misijní kalendář 2002** nabízí Papežské misijní dílo. Kalendář obsahuje 12 vyjímavečných pohlednic se záběry z indických misí, má církevní i světské kalendárium spolu s lunárním kalendářem, je možno pověsit ho na zeď i postavit na stůl. Koupí tohoto kalendáře podpoříte chudé děti z indického kmene Adivasi. Cena 89 Kč. Kalendář je k dostání na biskupství na Službách (vchod z Petrova č. 5, prosklená kancelář hned za vraty).